

A șaisprezecea Olimpiadă internațională de lingvistică

Praga (Cehia), 26–30 iulie 2018

Probleme pentru competiția individuală

Reguli pentru formularea rezolvării problemelor

Nu copiați problemele. Rezolvați fiecare problemă pe o foaie (sau foi) separată (separate). Scrieți pe fiecare foaie numărul problemei, numărul locului dvs. și numele dvs. de familie. Altfel, rezultatele dvs. ar putea fi atribuite în mod greșit unui alt participant.

Răspunsurile trebuie să fie bine argumentate. Un răspuns dat fără explicație, chiar dacă este absolut corect, va primi un punctaj scăzut.

Problema nr. 1 (20 de puncte) Sunt date cuvinte în limba creek și traduceri lor în limba română. Semnul [˘] indică accentul:

[cokó]	<i>casă</i>	[imahicíta]	<i>a pândi</i>
[cá:lo]	<i>păstrăv</i>	[inkosapítá]	<i>a implora</i>
[sókca]	<i>sac</i>	[tapassó:la]	<i>pășanjen-de-câmp</i>
[wa:kocí]	<i>vițel</i>	[akkopánka]	<i>joacă</i>
[pocóswa]	<i>topor</i>	[cokpilá:pilá]	<i>caprimulg</i>
[famí:ca]	<i>pepene galben</i>	[tokna:photí]	<i>portmoneu</i>
[yanása]	<i>bizon</i>	[co:kakíḥítá]	<i>învățătură</i>
[iyanawá]	<i>obrazul său</i>	[ḥafotaháya]	<i>dovleac</i>
[hí:spákwa]	<i>măcăleandru</i>	[itiwanayipíta]	<i>a se lega unul pe celălalt</i>
[aklowahí:]	<i>glod</i>	[ipahankatíta]	<i>a ne număra</i>
		[pokkoḥakkoakkopankacóko]	<i>sală de baschet</i>

Marcați accentul:

[ífa]	<i>câine</i>	[ífoci]	<i>cățel</i>
[nâ:naki]	<i>lucruri</i>	[sâ:sakwa]	<i>gâscă</i>
[aktopa]	<i>pod</i>	[hoktaki]	<i>femei</i>
[wanayita]	<i>a lega</i>	[awanayita]	<i>a lega la</i>
[isiskitoci]	<i>păhărel</i>	[a:tamihoma]	<i>capotă</i>
[honanta:ki]	<i>bărbați</i>	[ilitohtaḥita]	<i>a încrucișa picioarele</i>

⚠ Limba creek (muskogee) aparține familiei muskogene. Este vorbită de circa 4500 de persoane în statul Oklahoma, SUA.

[ḥ] este o consoană. Semnul [˘] indică tonul descendent. Semnul [:] indică faptul că vocala precedentă este lungă.

—Aleksejs Pegușevs

Problema nr. 2 (20 de puncte) Sunt date enunțuri în limba hakhun și traduceri lor în limba română:

1. **ŋa ka kɣ ne** — *Eu merg?*
2. **nɣ ʒip tuʔ ne** — *Tu ai dormit?*
3. **ŋabə ati lapk^{hi} tɣʔ ne** — *Eu l-am văzut?*
4. **nirum kəmə nuʔrum c^ham ki ne** — *Noi vă cunoaștem?*
5. **nɣbə ŋa lapk^{hi} rɣ ne** — *Tu mă vezi?*
6. **tarum kəmə nɣ lan t^hu ne** — *Ei te-au bătut?*
7. **nuʔrum kəmə ati lapk^{hi} kan ne** — *Voi îl vedeți?*
8. **nɣbə ati c^ham tuʔ ne** — *Tu l-ai cunoscut?*
9. **tarum kəmə nirum lapk^{hi} ri ne** — *Ei ne vād?*
10. **ati kəmə ŋa lapk^{hi} t^hɣ ne** — *El m-a văzut?*

(a) Traduceți în limba română:

1. **nɣ ʒip ku ne**
2. **ati kəmə nirum lapk^{hi} t^hi ne**
3. **tarum kəmə nuʔrum c^ham ran ne**
4. **nirum kəmə tarum lan ki ne**
5. **nirum kəmə nɣ c^ham tiʔ ne**
6. **nirum ka tiʔ ne**

(b) Traduceți în limba hakhun:

7. *Eu te-am bătut?*
8. *Ei m-au văzut?*
9. *El te cunoaște?*
10. *Voi dormiți?*

△ Limba hakhun aparține ramurei sal a familiei sino-tibetane. Este vorbită de circa 10 000 de persoane la granițele de est ale Indiei și în districtele adiacente din Myanmar.

ə și ɣ sunt vocale. c^h, k^h, ŋ, t^h, ʒ și ʔ sunt consoane.

—Piotr Arkadiev

Problema nr. 3 (20 de puncte) Sunt date cuvinte în limba terena în două forme gramaticale (pers. I sg., *meu ... sau eu ...* ; pers. II sg., *tău ... sau tu ...*) și traduceri lor în limba română. Unele forme lipsesc.

pers. I sg.	pers. II sg.		pers. I sg.	pers. II sg.	
îmam	îme	<i>soț</i>	enjóvi	yexóvi	<i>mai mare</i>
mbîho ¹	<i>a fi plecat</i>	noínjoa ⁸	<i>a vedea aceasta</i>
yónom	yéno	<i>a merge</i>	vanénjo ⁹	<i>a fi cumpărat</i>
mbôro	peôro	<i>pantaloni</i>	mbepékena	pipíkina	<i>tobă</i>
ndûti	tiûti	<i>cap</i>	ongóvo	yokóvo	<i>stomac, suflet</i>
âyom	yâyo	<i>frate al femeii</i>	rembéno	ripíno	<i>cămașă</i>
..... ²	píyo	<i>animal</i>	nje'éxa	xi'íxa	<i>fiu/fică</i>
yênom ³	<i>soție</i>	ivándako	ivétako	<i>a fi șezut</i>
mbûyu	piûyu	<i>genunchi (sg.)</i>	mbirítauna	piríteuna	<i>cușit</i>
njúpa	xiúpa	<i>manioc</i>	mómindi ¹⁰	<i>a fi obosit</i>
..... ⁴	yêno	<i>mamă</i>	njovó'i	xevó'i	<i>pălărie</i>
nênem	nîni	<i>limbă</i>	ngónokoa	kénokoa	<i>a avea nevoie de aceasta</i>
mbâho	peâho	<i>gură</i>	ínzikaxovoku ¹¹	<i>școală</i>
ndâki	teâki	<i>braț</i> ¹²	yôxu	<i>bunic</i>
vô'um	veô'u	<i>mână</i>	íningone	ínikene	<i>prieten</i>
ngásaxo ⁵	<i>a simți frigul</i>	vandékena	vetékena	<i>canoe</i>
njérene ⁶	<i>parte</i>	óvongu	yóvoku	<i>casă</i>
mônzi	meôhi	<i>jucărie</i> ¹³	nîwo	<i>nepot</i>
ndôko ⁷	<i>ceafă</i>	ánzarana ¹⁴	<i>sapă (subst.)</i>
ímbovo	ípevo	<i>haine</i>	nzapátuna	hepátuna	<i>pantof</i>

(a) Completați spațiile libere.

(b) Unele cuvinte în limba terena sunt împrumuturi din portugheză, limba de stat a Braziliei. De exemplu, v. mai sus, cuvântul 'pantof' (← portugheză *sapato*). Uneori împrumuturile din portugheză se comportă anormal în limba terena.

pers. I sg.	pers. II sg.	
lâmbina	leápina	<i>creion</i> (← portugheză <i>lâpis</i>)
	leátana	<i>cutie</i> (de tinichea) (← portugheză <i>lata</i>)
	keápana	<i>manta</i> (← portugheză <i>capa</i>)

1. În ce mod se deosebesc aceste cuvinte de cuvintele autentice din limba terena?
2. Traduceți în limba terena: *cutia mea, mantaua mea*.

⚠ Limba terena aparține ramurei bolivian-paraná a familiei arawakane. Este vorbită de circa 15 000 de persoane în Brazilia.

' este o consoană (așa-numita ocluziune glotală). **x** = ș. **y** = i în cuvântul *iar*. **nj** ≈ *nj* în cuvântul *vânjos*. **m** la finele cuvântului indică pronunțarea nazală a întregului cuvânt. Semnul ^ arată că vocala se lungeste și se pronunță cu cădere de ton. Semnul ' arată că consoana următoare se lungeste.

—Andrei Niculin

Problema nr. 4 (20 de puncte) Sunt date îmbinări de cuvinte în limba arapesh de munte și traducerile lor în limba română:

1. biaruh atuh araruh	3 trestii de zahăr
2. nybat biabys juhurubys	6 ouă
3. anowip biabys bøbys	8 nuci de betel
4. biogu nybat atuh araruh	9 trestii de zahăr
5. anowip biagas atugas atug baigas	10 fâșii de coajă de sago
6. biogu atut atub juhurubys	13 ouă
7. wiwis atug baigas	13 fâșii de coajă de sago
8. wiwis biabys bøbys	14 nuci de betel
9. biogu atugu biogu biaruh atuh araruh	23 trestii de zahăr
10. araman biabys bøbys	26 nuci de betel
11. anowip biabys juhurubys	26 ouă

(a) Un lingvist care examina datele a crezut inițial că cuvântul *X* lipsește din trei exemple dintre cele de mai sus. Ulterior însă, după ce a studiat limba mai în profunzime, lingvistul a înțeles că nu lipsește niciun cuvânt, pentru că cuvântul *X* nu se utilizează, de obicei, ci se deduce din context. Numiți cuvântul *X*. Din care trei exemple a crezut lingvistul că lipsește cuvântul? În ce mod se deduce din context?

(b) Traduceți în limba română:

12. **biabys atub bøbys**
13. **atub juhurub**
14. **nybat atuh araruh**
15. **biagas atugas biagas baigas**
16. **wiwis baigas**

(c) Traduceți în limba arapesh de munte:

17. 4 nuci de betel
18. 11 ouă
19. 20 ouă
20. 25 fâșii de coajă de sago

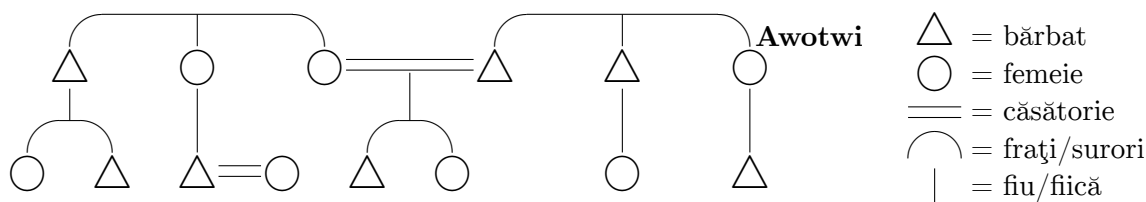
⚠ Limba arapesh de munte (bukiyip) aparține familiei torricelli. Este vorbită de circa 15 000 de persoane în Papua Noua Guinee.

Nuca de betel este, de fapt, sămânța unui soi de palmier.

—*Aleksejs Peguševs*

Problema nr. 5 (20 de puncte) Iată cum trei bărbați din tribul akan, care aparțin aceleiași familii, se prezintă pe sine și pe unii membri ai familiei lor (a se vedea arborele genealogic):

1. **Yefre me Enu. Yefre me banom Thema ne Yaw ne Ama. Yefre me yere Kunto. Yefre me nuanom Awotwi ne Nsia. Yefre me wɔfaase Berko.**
2. **Yefre me Kofi. Yefre me nua Esi. Yefre me agya Ofori. Yefre me sewaanom Dubaku ne Kunto. Yefre me sewaabanom Yaw ne Ama ne Kobina.**
3. **Yefre me Kobina. Yefre me enanom Dubaku ne Kunto. Yefre me nuanom Yaw ne Ama. Yefre me wɔfa Ofori. Yefre me yere Efua.**

(a) Completați arborele genealogic cu nume.

(b) Iată afirmațiile a încă doi bărbați din aceeași familie:

1. **Yefre me Yaw. Yefre me enanom _____.** Yefre me _____ Nsia ne _____. Yefre me nuanom Thema ne _____. Yefre me _____ Awotwi. Yefre me _____ Ofori. Yefre me _____ Esi ne _____. Yefre me _____ Berko.
2. Yefre me _____. Yefre me banom Kofi ne _____. Yefre me _____ Yaw ne _____. Yefre me _____ Kunto ne _____.

Completați spațiile libere. (Uneori lipsește mai mult de un cuvânt.)

⚠ Limba akan aparține grupului kwa al familiei atlantic-congoleze. Este vorbită de circa 8 000 000 de persoane în Ghana. —Xenia Ghiliarova

Redactori: Samuel Ahmed, Bojidar Bojanov, Qitong Cao, Ivan Derjanski (editor tehnic), Hugh Dobbs, Dmitri Gerasimov, Xenia Ghiliarova, Stanislav Gurevici, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Tsuyoshi Kobayashi, Bruno L'Astorina, Tae Hun Lee, Andrei Niculin, Miina Norvik, Aleksejs Peguševs, Alexandr Piperski, Maria Rubinștein (redactor-șef), Daniel Rucki, Artūrs Semeņuks, Pavel Sofroniev, Milena Veneva.

Textul în română: Elena Suff.

Succes!